

Ulga na działalność badawczo-rozwojową w branży producentów maszyn i urządzeń

– czyli sposób na płacenie niższych podatków

Zasadniczo większość wprowadzanych w ostatnim czasie zmian w polskich przepisach podatkowych jest ukierunkowana na uszczelnianie systemu podatkowego. Ma to przede wszystkim na celu zniechęcanie przedsiębiorców do stosowania skomplikowanej inżynierii finansowej zmniejszającej zobowiązania podatkowe.

TEKST: **Bartosz Mroczkowski**

Tax Manager w Arena Tax Sp. z o.o.
napiś do autora: bartosz.mroczkowski@arenaadvisory.com

Jednocześnie jednak ustawodawca ma świadomość tego, że obciążanie firm wysokimi podatkami i skracanie możliwości korzystania z tzw. planowania podatkowego nie wpłynie pozytywnie na ich rozwój. Mając to na uwadze, zdecydowano się na wprowadzenie do polskiego ustawodawstwa ulgi podatkowej wspierającej przede wszystkim sektor produkcyjny, której efektem ma być realne zmniejszenie efektywnej stawki podatkowej ciężącej na przedsiębiorstwie.

Ulga na działalność badawczo-rozwojową (ulga B+R) – na czym polega?

Ulga B+R polega na tym, że koszty poniesione na działalność badawczo-rozwojową dwukrotnie wpływają u podatników podatku dochodowego na wysokość należnego podatku. Po raz pierwszy przedsiębiorstwo ujmuje tego typu koszty standardowo, jako koszty uzyskania przychodów. Po raz drugi, składając roczną deklarację na podatek CIT lub PIT przedsiębiorstwo ma prawo pomniejszyć swoją podstawę podatkową o te same – odliczone już wcześniej od przychodów podatkowych – koszty.

W konsekwencji przedsiębiorca może dwukrotnie odliczyć wydatek poniesiony na działalność rozwojową i w rezultacie zapłacić niższy podatek dochodowy.

Zastosowanie ulgi B+R – uproszczony przykład 1

Podstawa opodatkowania (przychody minus koszty)	800 000 zł
Wydatki poniesione na działalność B+R (uwzględnione już w kosztach podatkowych przedsiębiorcy)	200 00 zł
Zastosowanie ulgi B+R	800 000 zł – 200 000 zł = 600 000 zł
Należny podatek dochodowy	19% x 600 000 zł = 114 000 zł
Oszczędność na uldze B+R	38 000 zł

A co w sytuacji, kiedy podstawa opodatkowania jest za niska?

Niektórzy podatnicy, będąc w fazie intensywnych inwestycji, nie wykazują dochodu lub ich dochód jest na tyle niski, że ewentualne dodatkowe odliczenie z tytułu ulgi B+R będzie wyższe. W takim przypadku przedsiębiorca ma możliwość rozliczenia niewykorzystanej części odliczenia w ramach zeznań podatkowych składanych za 6 kolejnych lat podatkowych.

Jak wygląda rozliczenie?

Ulgę B+R rozlicza się w ujęciu rocznym. Zasadniczo podatnik odprowadza do urzędu podatek dochodowy według standardowych reguł. Dopiero składając zeznanie roczne, w deklaracji podatkowej wskazuje kwotę dodatkowego odliczenia z tytułu ulgi B+R. W rezultacie zeznanie roczne będzie wskazywać kwotę nadpłaty podat-

ku dochodowego, o którą przedsiębiorca będzie mógł wystąpić do urzędu skarbowego.

Czym jest działalność badawczo-rozwojowa i jak ją znaleźć u producentów maszyn i urządzeń?

Przez działalność badawczo-rozwojową ustawodawca rozumie wszelką działalność twórczą, obejmującą badania naukowe i prace rozwojowe, podejmowaną w sposób systematyczny w celu zwiększenia zasobów wiedzy oraz wykorzystania ich do tworzenia nowych zastosowań.

W zakresie badań naukowych trzeba przyznać, że są one zazwyczaj domeną instytutów badawczych, natomiast u zdecydowanej większości przedsiębiorców z branży produkcyjnej występują prace rozwojowe. Są to działania obejmujące: nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywa-

Takumi
A MEMBER OF HURCO COMPANIES

Standard przemysłowy
Sztuka precyzji

Sterowanie Heidenhain TNC 640

- Najnowsze sterowanie pod nowoczesne zlecenia produkcyjne
- Największa wydajność dla dynamicznych zastosowań

METAV/DIGITAL/2021
23 - 26 MARCH NETWORKING - three in one

The industry standard.
www.takumicnc.de

Zastosowanie ulgi B+R – uproszczony przykład 2

XYZ sp. z o.o. zajmuje się produkcją maszyn do automatyzacji produkcji. Maszyny produkowane są na indywidualne zamówienie klienta. Spółka zatrudnia 40 osób, w tym 35 osób to pracownicy operacyjni (inżynierowie, konstruktorzy, technicy, programiści). Formy zatrudnienia to: 80% – umowy o pracę, 10% – umowy zlecenia oraz 10% osób współpracuje ze spółką na zasadzie B2B. Spółka nie posiada działu B+R, nie występuje u niej produkcja prototypowa. Każda maszyna jest konstruowana według potrzeb konkretnego klienta. Koncepty, konstrukcja oraz oprogramowanie powstają wewnątrz w Spółce.

Podstawa opodatkowania	2 689 884 PLN
Koszty kwalifikowane	9 297 231 PLN
Podstawa opodatkowania po uwzględnieniu ulgi	0 PLN
Koszty kwalifikowane do rozliczenia w przyszłych latach	6 607 437 PLN
Oszczędność podatkowa w bieżącym roku	511 078 PLN
Podatek, którego spółka nie zapłaci w przyszłości	1 255 413 PLN

Wyliczenie ulgi

Kolejność	Czynność	Czy kwalifikuje się do działalności B+R?
1	Prace wstępne: identyfikacja zlecenia od klienta, analiza możliwości wykonania maszyny, kontakt z klientem w celu ustalenia szczegółów zlecenia, złożenie oferty	TAK, w części: „analiza możliwości wykonania maszyny”
2	Stworzenie koncepcji maszyny przez konstruktorów i automatyków	TAK, w całości
3	Stworzenie modelu 3D maszyny przy użyciu dedykowanych programów graficznych	TAK, w całości
4	Tworzenie przez konstruktorów dokumentacji technicznej części niezbędnych do montażu maszyny	TAK, w całości
5	Prace automatyka nad wykonaniem programu sterowania maszyną	TAK, w całości
6	Prace montażowe	TAK, w całości
7	Testy wewnętrzne/testy u klienta	TAK, w całości

Uproszczony schemat standardowego projektu

Wydatki na B+R	Wszystkie	Do ulgi B+R
Materiały i surowce (części stalowe, śruby, narzędzia, podzespoły itp.)	7 055 321 PLN (340 000 PLN sfinansowane dotacją)	6 715 321 PLN
Wynagrodzenie pracowników za czas poświęcony na pracy B+R (umowy o pracę, umowy zlecenia)	2 532 000 PLN (200 000 PLN sfinansowane dotacją)	2 332 000 PLN
Wynagrodzenia wypłacone kontraktorom (B2B)	430 000 PLN	0
Odpisy amortyzacyjne od maszyn wykorzystywanych przy produkcji	250 000 PLN	250 000 PLN*
Inne koszty usług zewnętrznych zakupione od podmiotów innych niż jednostki naukowe	70 000 PLN	0 PLN
SUMA		9 297 231 PLN

Analiza wydatków poniesionych na działalność badawczo-rozwojową

*Odpisy za czas związany z pracą nad produkcją zakwalifikowaną do prac B+R

nie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności do planowania produkcji oraz projektowania i tworzenia zmienionych, ulepszonych lub nowych produktów, procesów lub usług. Wskazane wyżej definicje potwierdzają, że zakres działalności badawczo-rozwojowej jest bardzo szeroki i wliczane są w nią praktycznie wszystkie aktywności, które mają na celu stworzenie nowych, ulepszonych produktów/usług lub rozwój tych produktów/usług, które już u danego przedsiębiorcy występują.

Co istotne – praktyka podatkowa potwierdza, że o tym, czy działalność prowadzona przez przedsiębiorcę ma charakter rozwojowy

w rozumieniu przepisów podatkowych, decyduje fakt powstania w rezultacie tej działalności nowych, ulepszonych produktów, usług, zastosowań, ale w skali danego przedsiębiorcy. Oznacza to, że ulga B+R nie jest skierowana tylko do podmiotów, które prowadzą prace rozwojowe innowacyjne na skalę światową lub europejską i może z niej skorzystać większość firm zajmujących się produkcją.

Przykładowa działalność badawczo-rozwojowa

Organy podatkowe w wydawanych indywidualnych interpretacjach podatkowych po-

twierdzą, że działalność badawczo-rozwojowa, z którą wiąże się prawo do stosowania ulgi, to na przykład:

- budowanie prototypów nowych maszyn,
- budowanie maszyn pod konkretne zamówienia klienta (gdzie każda maszyna jest dopasowana do potrzeb klienta i różni się od pozostałych maszyn produkowanych przez przedsiębiorcę,
- prace nad ulepszeniem procesu produkcyjnego, które mają przełożenie na zwiększenie jakości wytwarzanych produktów,
- próby technologiczne (z uwzględnieniem również tych zakończonych niepowodzeniem),
- prace koncepcyjne nad produktem.

Nie uznaje się natomiast za prace badawczo-rozwojowe:

- prac związanych z produkcją seryjną – ulga B+R ma co do zasady wspierać proces powstawania nowego nieprodukowanego do tej pory produktu,
- czynności polegających na dokonywaniu rutynowych zmian w produktach i usługach – tylko istotne zmiany w produktach i usługach znajdują się w zakresie ulgi B+R,
- projektów mających co do zasady charakter rozwojowy, ale wykonywanych incydentalnie – ustawa podatkowa przewiduje konieczność prowadzenia prac badawczo-rozwojowych w sposób systematyczny,
- wymiany parku maszynowego w przedsiębiorstwie, instalacji nowych maszyn – tego typu aktywności wspierane są poprzez ulgę na nowe inwestycje.

Wydatki podlegające odliczeniu – koszty kwalifikowane

Koszty, które mogą podlegać dwukrotnemu odliczeniu w ramach ulgi B+R, to:

- koszty wynagrodzeń osób zaangażowanych w prace badawczo-rozwojowe; wynagrodzenia powinny być wypłacone na podstawie umowy o pracę, zlecenia lub o dzieło; odliczeniu w ramach ulgi podlega wyłącznie ta część wynagrodzenia, które proporcjonalnie przypada na czas pracownika poświęcony na działalność badawczo-rozwojową;
- koszty materiałów i surowców wykorzystywanych w ramach działalności badawczo-rozwojowej;
- odpisy amortyzacyjne dokonywane od maszyn i urządzeń w takiej części, w jakiej te maszyny i urządzenia są wykorzystywane w działalności B+R;

- koszty ekspertyz, opinii i koszty usług wykonywanych przez jednostki naukowe;
- koszty związane z uzyskaniem i utrzymaniem patentów;
- koszty nabycia niebędącego środkami trwałymi sprzętu specjalistycznego wykorzystywanego do działalności B+R.

Co istotne – odliczeniu mogą podlegać wyłącznie te koszty, które nie zostały zwrócone podatnikowi w jakikolwiek sposób, np. w formie otrzymania dotacji, dofinansowania itp.

Obowiązki dokumentacyjne

Oprócz konieczności prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej oraz poniesienia w związku z tą działalnością odpowiedniego typu kosztów skorzystanie z ulgi jest uwarunkowane spełnieniem pewnych wymogów dokumentacyjnych.

W pierwszej kolejności podatnicy chcący skorzystać z tej preferencji podatkowej mają obowiązek prowadzenia ewidencji księgowej w sposób umożliwiający wyodrębnienie kosztów związanych z działalnością B+R – siłą rzeczy jest to konieczne do wyliczenia kwoty możliwego odliczenia.

Dodatkowo w praktyce przyjmuje się, że przedsiębiorca powinien ewidencjonować prowadzone przez siebie projekty badawczo-rozwojowe poprzez posiadanie np. opisu projektu, dokumentacji zdjęciowej, listy osób zaangażowanych w projekt. W zakresie kosztów pracowniczych wymagane jest również posiadanie tzw. ewidencji czasu pracy, z której będzie wynikać, ile czasu w danym okresie (np. miesiącu) konkretny pracownik poświęcił na działalność badawczo-rozwojową przy projekcie.

Kto szczególnie powinien zainteresować się ulgą B+R?

Ulgą powinni zainteresować się przede wszystkim przedsiębiorcy, którzy ponoszą znaczące wydatki na rozwój swoich produktów, produkcję prototypową, jak również podmioty, które wykonują maszyny, urządzenia pod konkretne zamówienie klienta, według „uszytej na wymiar” specyfikacji.

U tych ostatnich podmiotów potencjał skorzystania z ulgi jest największy, gdyż można przyjąć, że każdy zrealizowany przez taki podmiot projekt ma charakter badawczo-rozwojowy, tym samym wydatki związane z tym projektem będą mogły być rozliczone w ramach ulgi. □